

Motion om att Stockholm behöver fler bostäder i city

Motion av André Nilson och Björn Ljung (båda L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Jan Valeskog

Sammanfattning av ärendet

André Nilsson och Björn Ljung (båda L) har väckt en motion i kommunfullmäktige där de framhåller att Stockholm behöver fler bostäder i city. Motionärerna betonar att det är viktigt för Stockholm att ta ett samlat grepp för att skapa en levande och grön stadskärna med ett tillräckligt utbud av bostäder.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret instämmer med motionärerna om att fler bostäder i city är önskvärt och konstaterar att det lyfts i Program för city som antogs av kommunfullmäktige i januari 2023. Sammantaget kan detta arbete ske inom ramen för de etablerade samarbetsforum som finns.

Exploateringsnämnden framför att en särskild strategi för bostäder i city inte är nödvändig, med anledning av att Program för city från 2023 redan ger tillräcklig vägledning för planering och utveckling, trots utmaningar med markbrist och störningar från stadsliv.

Stadsbyggnadsnämnden instämmer i att ett ökat antal bostäder i city ska eftersträvas. En blandning av arbetsplatser, handel, kultur och bostäder är en förutsättning för ett väl fungerande och attraktivt stadsliv. Sammantaget bedöms det att Program för City ger tillräckligt stöd för bostadsplaneringen, och att ytterligare planeringsunderlag inte behövs.

Kungsholmens stadsdelsnämnd instämmer i att fler bostäder kan bidra till en levande stadskärna, men betonar att dessa måste placeras utan att störa stadsliv och evenemang. Påbyggnader ökar tätheten och minskar fria ytor. Sammantaget ser nämnden behov av ett helhetstänk kring frågor som rör utvecklingen av city.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd framför att fler bostäder i city är positivt för en grön och levande stadskärna dygnet runt. Det är viktigt att placera bostäder så att de inte stör evenemang. Ökad täthet påverkar friytorna, och ett helhetstänk krävs för hållbar stadsutveckling.

Södermalms stadsdelsnämnd framför att motionens förslag om fler bostäder i city är positivt eftersom det utnyttjar befintlig mark och främjar stadsliv dygnet runt. Nämnden noterar att förslaget delvis finns i Stockholms översiktsplan och i ”Program för City”.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det är positivt att bygga ut och förtäta på befintlig mark i city, eftersom detta främjar en grön och levande stadskärna dygnet runt och undviker att parkmark tas i anspråk. Motionens förslag att öka antalet bostäder behandlas redan i Program för City samt delvis i översiktsplanen. Dessa dokument och planer omfattar redan de relevanta aspekterna av stadsutvecklingen, inklusive områdesplanering och samarbeten mellan olika aktörer.

Det är viktigt att utvecklingen av mark i city görs med ett helhetstänk, som bland annat Kungsholmens stadsdelsnämnd har lyft, för att undvika att området enbart präglas av förtätning.

Eftersom Program för City och översiktsplanen redan ger en stabil grund för att hantera bostadsbehov och stadens funktioner, bedöms det inte nödvändigt att utveckla en ny strategi. För områdesplaneringen är det väsentligt med en fördjupad dialog mellan staden och berörda aktörer för att bygga fler bostäder i city, vilket görs bäst genom de etablerade forumen för samarbeten. Att fortsätta arbeta inom de befintliga ramarna anses vara det mest effektiva sättet att driva utvecklingen framåt på ett hållbart och välbalanserat sätt.

Bilaga

Motion om Stockholm behöver fler bostäder i City, dnr KS 2023/1146-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen beslutar att föreslå för kommunfullmäktige att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra

Stockholms stadskärna är en av Sveriges mest attraktiva miljöer att bo i. Den lockar människor från hela världen. Trots det är stadskärnan fattig på bostäder och domineras av kontor och asfalt. Med hjälp av Liberalernas aktiva arbete så har City fått ett tillskott på nästan 200 bostäder de senaste åren. Detta är dock långt ifrån tillräckligt. Det är dags att Stockholm tar ett samlat grepp om hur staden kan få till en levande grön stadskärna med gott om bostäder. Liberalerna vill därför att staden tar fram en ändamålsenlig strategi för fler bostäder i City.

Denna strategi ska ligga till grund för att fler bostäder kan tillskapas i City. Liberalerna konstaterar att regler och onödig byråkrati ofta utgör ett hinder för att få fler bostäder i city och efterfrågar därmed en strategi som kan förenkla processen för byggherrar. Det cityprogram från 2023 som hänvisas till i borgarrådet svar tar inte tag i den problematik som Liberalerna anser behöver få en lösning.

Liberalerna har alltid varit starkt pådrivande för att levandegöra Stockholms stadskärna, även efter kontorstid. Därför har Liberalerna i vår budgetreservation lagt förslag på en förenkling av konverteringsprocessen från kontor till bostäder samt ett uppsatt mål om att en fjärdedel av tillkommande byggyta i City ska prövas för bostäder.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 2 oktober 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

André Nilsson och Björn Ljung (båda L) har väckt en motion i kommunfullmäktige där de framhåller att Stockholm behöver fler bostäder i city. Motionären betonar att det är viktigt för Stockholm att ta ett samlat grepp för att skapa en levande och grön stadskärna med ett tillräckligt utbud av bostäder.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen om att fler bostäder i city är önskvärt, vilket också lyfts fram i Program för city som antogs av kommunfullmäktige i januari 2023. Enligt stadsledningskontorets bedömning ger programmet ett starkt stöd för fler bostäder och därför ser man för närvarande inget behov av ytterligare planeringsunderlag. För att stärka engagemanget och förståelsen kring bostadsskapande i city kan en fördjupad dialog mellan staden och relevanta aktörer vara fördelaktig. Detta arbete kan med fördel ske inom ramen för områdesplaneringen och de redan etablerade samarbetsforum som finns, varför stadsledningskontoret anser att det inte är nödvändigt med ytterligare åtgärder utifrån motionärernas förslag.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 augusti 2024 följande.

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av André Nilsson (L), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I samhällsbyggnadsprocessen är exploateringskontorets roll i den markägande parten, jämfört med stadsbyggnadskontoret som genom sin roll som planmyndighet bestämmer vilket innehåll, användning och funktion marken ska användas till i detaljpanelläggningen.

Kommunfullmäktige antog Program för city år 2023. I program för city konstateras att bostäder bidrar till att levandegöra city. I programmet beskrivs att det kan vara

svårt att planera in nya bostäder då riktlinjer för olika emissioner måste följas. Ett störande stadsliv och nöjesliv måste även tas i beaktande när nya bostäder ska till. Ett sätt att få till folkliv under dygnets alla timmar kan vara tillskapande av hotell.

För city kan det konstateras att det i princip inte finns någon kommunalägd obebyggd mark kvar. När utveckling sker är det antingen genom påbyggnad på befintliga byggnader eller rivning och uppbyggnad av helt nya byggnadsvolymer på platser för tidigare hus. Vid varje nytt utvecklingsprojekt krävs projektinitiativ av fastighetsägare eller tomträtthavare då de projekt där exploateringskontoret äger marken är få. När det gäller ombyggnad och utveckling av befintliga byggnader kan konstateras att det ofta finns stora ekonomiska och byggtkniska utmaningar i varje projekt för att få till bostäder. I detaljplanearbetet studeras ändå alltid möjligheterna till att tillskapa nya bostäder inom ramen för gällande lagar och regelverk.

Exploateringskontoret har ett gott samarbete med stadsbyggnadskontoret i de detaljplaner där kontoret är sakägare att få fram de bästa lösningarna i de komplexa projekt som genomförs i city. Exploateringskontoret konstaterar att den beskrivning och vägledning som finns i Program för city är ett bra redskap vid denna planering av en förändrad bebyggelse i utvecklingen av city. Att arbeta med att ta fram en särskild strategi för bostäder i city bedöms därför inte som nödvändigt.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 augusti 2024 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Marie Della Morte Pålstam (L), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret instämmer i att ett ökat antal bostäder i City ska eftersträvas. En blandning av arbetsplatser, handel, kultur och bostäder är en förutsättning för ett väl fungerande och attraktivt stadsliv. En balans mellan dag- och nattbefolkningen ger liv och rörelse under en större del av dygnet vilket i sin tur skapar trygghet och underlag för ett brett serviceutbud.

Behovet av fler bostäder i City uppmärksammades redan på 1990-talet och sedan dess har bostäder tillskapats genom nya detaljplaner i bland annat kv. Elefanten, kv. Wahrenberg och kv. Hästskon. Stadsbyggnadskontoret väcker alltid frågan om möjligheter att komplettera med bostäder i diskussion med fastighetsägare och tomträtthavare inför start av nya detaljplaner. Stadsbyggnads- kontoret noterar samtidigt att ekonomiska aspekter samt byggnadstekniska och förvaltningsmässiga utmaningar i att blanda kontor och bostäder i samma byggnad, ofta anges som hinder.

Värdet av en blandning mellan verksamheter och bostäder för att skapa förutsättningar för en trygg och väl fungerande stadsmiljö uppmärksammas i Program för City som antogs av kommun-fullmäktige i januari 2023. I programmet anges att staden ser möjligheter i att både konvertera dagens bebyggelsebestånd och att planera nya bostäder vid en mer genomgripande förändring av ett kvarter eller enskild byggnad. Samtidigt påpekas att komplettering med bostäder i City är förenat med ett antal utmaningar som stadsbyggnadskontoret har begränsad rådighet över. Bland annat innebär kraven att uppfylla miljö kvalitetsnormerna för buller och partiklar begränsningar för bostäder. Vidare anges att möjligheter att bedriva verksamheter och aktiviteter, till exempel biografer, restauranger och olika evenemang, som kan vara störande i en boendemiljö måste fortsatt finnas kvar. I sydvästra City där behovet av bostäder bedöms som störst för att uppnå en blandad stad, har utmaningarna visat sig särskilt stora på grund av de säkerhetskrav som ställs här.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att Program för City ger ett bra stöd i argumenteringen för behovet av fler bostäder i planerings-arbetet och ser därför i dagsläget inget behov av ytterligare planeringsunderlag. Stadsbyggnadskontoret ser en möjlighet att genom fördjupad dialog mellan staden och berörda aktörer i City öka förståelsen och engagemanget för att skapa fler bostäder. Det görs lämpligast inom områdesplaneringen och genom de etablerade forumen för samarbete.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 13 juni 2024 följande.

Att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen håller med motionen om att staden bör arbeta för att skapa en grön och levande stadskärna dygnets alla timmar, och att fler bostäder i city kan bidra till detta.

Samtidigt som bostäder är en prioriterad funktion i City vill förvaltningen understryka att det är mycket angeläget att välja var eventuellt nya bostäder placeras så att det, utan att störa boende, går att ha evenemang och olika aktiviteter i City. Förvaltningen kan vidare konstatera att påbyggnader och tillbyggnader i stor utsträckning under den senaste tiden präglar stadsutvecklingen inom City och stenstaden i övrigt. Detta ökar tätheten i en redan mycket tät del av staden och friytetillgången påverkas då gårdar bebyggs. Enligt förvaltningen behövs det också finnas ett bättre helhetstänk kring dessa frågor för att utvecklingen av City ska ske på ett hållbart sätt.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 13 juni 2024 följande.

Att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Linnea Sandström Lange (L) och Daniela Fava (C), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Gaby Roseen (KD), se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen håller med motionen om att staden bör arbeta för att skapa en grön och levande stadskärna dygnets alla timmar, och att fler bostäder i city kan bidra till detta.

Samtidigt som bostäder är en prioriterad funktion i City vill förvaltningen understryka att det är mycket angeläget att välja var eventuellt nya bostäder placeras så att det, utan att störa boende, går att ha evenemang och olika aktiviteter i City. Förvaltningen kan vidare konstatera att påbyggnader och tillbyggnader i stor utsträckning under den senaste tiden präglat stadsutvecklingen inom City och stenstaden inom Norra innerstadens stadsdelsområde i övrigt. Detta ökar tätheten i en redan mycket tät del av staden och friytetillgången påverkas då gårdar bebyggs. Enligt förvaltningen behövs det också finnas ett bättre helhetstänk kring dessa frågor för att utvecklingen av City ska ske på ett hållbart sätt.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 augusti 2024 följande.

Att besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Reservation av Johan Lisspers (L), Jonas Nilsson m.fl. (alla M) och Lars Rottem Krangnes (C), se Reservationer m.m.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att motionens förslag som syftar till att Stockholm City tillförs fler bostäder är positivt då det skulle innebära att redan bebyggd mark kan användas för detta ändamål och därigenom undvika att exempelvis parkmark tas i anspråk. Motionens förslag skulle också innebära att den centrala delen av staden får ett mer blandat innehåll vilket kan bidra till att City i större utsträckning kan leva dygnet runt.

Förutom det i motionen nämnda ”Program för City” som beslutats av kommunfullmäktige, kan förvaltningen konstatera att motionens viljeinriktning till

viss del också finns med i Stockholms stads översiktsplan. I översiktsplanens avsnitt som behandlar Norrmalms utvecklingsmöjligheter anges bland annat att bebyggelsen kan få mer blandade funktioner så att stadslivet kan pågå under dygnets alla timmar. I avsnittet kring Södermalms utvecklingsmöjligheter anges att det är angeläget att Gamla stan förblir en levande stadsmiljö med en blandning av verksamheter och boende. I stadsutvecklingskartan, som tillhör översiktsplanen, är delar av Norrmalm markerad som ett område med blandad stadsbebyggelse där omfattande kompletteringar föreslås vilket omfattar bostäder, service, verksamheter, gator, parker, kultur och idrottsytor.

Beträffande motionens förslag att en strategi för fler bostäder i City ska tas fram saknar förvaltningen kompetens att bedöma behovet av en sådan strategi. Stadsbyggnadskontoret är den instans inom staden som enligt förvaltningen bäst kan bemöta detta önskemål.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation av André Nilsson (L)

André Nilsson (L) föreslår att nämnden beslutar att delvis tillstyrka motionen, samt att därutöver anföra följande:

Stockholm behöver bli en mer levande stad, där fler platser känns trygga fler tider på dygnet. I dag är det ett stort underskott på bostäder i vår stadskärna. Det gör att stadens viktigaste områden delvis är döda stora delar av dygnet. Det behövs ett mål om att lösa bristen på bostäder i city – och det behövs en strategi för att nå det målet.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation av Marie Della Morte Pålstam (L)

1. Avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Att tillstyrka motionen i sin helhet.
3. Att därutöver anföra följande:

Stockholms stadskärna är en av Sveriges mest attraktiva miljöer att bo i. Den lockar människor från hela världen. Trots det är stadskärnan fattig på bostäder, och domineras av kontor och asfalt. Med hjälp av Liberalernas aktiva arbete så har City fått ett tillskott på nästan 200 bostäder de senaste åren. Detta är dock långt ifrån nog. Det är dags att Stockholm tar ett samlat grepp om hur vi kan få till en levande grön stadskärna med gott om bostäder. Liberalerna vill därför att staden tar fram en strategi för fler bostäder i City.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Reservation av Linda Sandström Lange (L) och Daniele Fava (C)

1. Att delvis bifalla stadsdelsförvaltningens förslag till beslut.
2. Att därutöver anföra följande:

Det finns ett flertal exempel på städer som töms på folk när arbetsdagen är slut. Chicago och New York är två amerikanska städer där det sker dagligen, och där än färre vistas efter Covid-pandemin när fler börjat jobba hemifrån. En sådan situation är inte önskvärd i Stockholm. Hela innerstaden ska vara en trygg plats där personer kan bo och vistas, och det inkluderar de delar av City som i dag till stor del är kontorslokaler. Därför är det bra att motionärerna lyfter att fler grönområden och bostäder behövs i stadskärnan. Stockholm ska vara en levande stad.

Stadsdelsförvaltningen anser därför att kommunfullmäktige bör därför bifalla motionärernas förslag.

Ersätтарыttrande av Gaby Roseen (KD)

Gaby Roseen (KD) ställer sig bakom yrkandet från Linnea Sandström Lange (L) och Daniele Fava (C).

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation av Johan Lisspers (L), Jonas Nilsson m.fl. (alla M) och Lars Rottem Krangnes (C)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att tillstyrka motionen i sin helhet
3. Att därutöver anföra följande

Stockholms stadskärna är en av Sveriges mest attraktiva miljöer att bo i. Den lockar människor från hela världen. Trots det är stadskärnan fattig på bostäder, och domineras av kontor och asfalt. Det är dags att Stockholm tar ett samlat grepp om hur vi kan få till en levande grön stadskärna med gott om bostäder. Vi vill därför att staden tar fram en strategi för fler bostäder i city.